

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.16.0039.N

M. M.,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1000 Brussel, Bergstraat 11, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

LA POSTERIE nv, met zetel te 9600 Ronse, Louis Pasteurlaan 13,

verweerster.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het vonnis in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg Leuven van 9 oktober 2015.

Sectievoorzitter Eric Dirix heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal André Van Ingelgem heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

1. Het middel voert in essentie aan dat de appelrechter de uitvoeringsimmunititeit waarvan de eiseres geniet, ten onrechte heeft ter zijde geschoven in strijd met artikel 12 van het Verdrag nopens de rechtspositie van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie gedaan te Ottawa op 20 september 1951 en goedgekeurd bij wet van 1 februari 1955, de artikelen 29 en 31.1 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer opgemaakt te Wenen op 18 april 1961 en goedgekeurd bij wet van 30 maart 1968 en dat, in ieder geval, deze immunititeit geen schending kan opleveren van artikel 6 EVRM, noch in het gegeven geval een dergelijke schending oplevert.

2. Artikel 6.1 EVRM waarborgt eenieder het recht dat een rechter kennisneemt van alle geschillen betreffende zijn burgerlijke rechten en verplichtingen.

Dit recht van toegang tot de rechter is geen absoluut recht. Het kan worden beperkt omdat het, wegens de aard zelf van dat recht, door de Staat gereguleerd dient te worden.

3. De toekenning van voorrechten en immunititeiten aan diplomaten is noodzakelijk om de goede werking van de diplomatieke vertegenwoordiging te verzekeren en de goede verstandhouding tussen Staten te bevorderen. Deze diplomatieke immunititeit geldt, in beginsel, onbeperkt zowel in het raam van de ambtsuitoefening als wat het privé-leven betreft.

De vrijstelling van rechtsvervolging en vrijstelling van tenuitvoerlegging die aan diplomatieke vertegenwoordigers wordt verleend krachtens verdragen, akten tot oprichting van de internationale organisaties of het internationale gewoonterecht, kan niet worden beschouwd als een beperking die buiten verhouding staat tot het recht van toegang tot de rechter, zoals vastgelegd in artikel 6.1 EVRM.

4. Krachtens artikel 31, lid 1, a) van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer genieten diplomatieke ambtenaren van immuniteit ten aanzien van de burgerlijke rechtsmacht van de ontvangende Staat met uitzondering van de zake-lijke vorderingen betreffende particuliere onroerende goederen gelegen op het grondgebied van de ontvangende Staat, tenzij deze goederen worden aangewend voor de werkzaamheden van de zending. Huurgeschillen vallen niet onder de uitzondering bedoeld in deze bepaling.

5. Uit de vaststellingen van de appelrechter blijkt dat:

- de verweerster een woning verhuurde aan de eiseres gelegen te Tervuren en daaromtrent een geschil is ontstaan;
- de verweerster de eiseres voor de vrederechter heeft gedagvaard voor achterstallige huur en huurschade;
- de eiseres de niet-ontvankelijkheid van de vordering opwerpt omwille van haar diplomatieke immuniteit als de lid van de Permanente Vertegenwoordiging van de Verenigde Staten van Amerika bij de NAVO;
- het schrijven van 16 januari 2015 van de FOD Buitenlandse Zaken bevestigt dat de eiseres in de registers van de Directie Protocol als diplomatiek is ingeschreven als lid van de Permanente Delegatie van de Verenigde Staten van Amerika bij de NAVO, en als dusdanig geniet van de diplomatieke voorrechten en immuniteiten zoals bepaald in artikel XII van het Verdrag van Ottawa.

6. De appelrechter die oordeelt dat het beroep door de eiseres van haar diplomatieke immuniteit tot *“praktisch gevolg [heeft] dat aan [de verweerster] elke mogelijkheid wordt ontnomen om zich tot de rechter te wenden om uitspraak te horen doen over haar recht op betaling van achterstallige huur en huurschade”*, terwijl door de onderhavige procedure de goede werking van Permanente Vertegenwoordiging van de betrokken Staat of van de NATO *“op geen enkele wijze in het gedrang [wordt] gebracht”*, verantwoordt zijn beslissing dat de door de eiseres aangevoerde immuniteit van tenuitvoerlegging niet verenigbaar is met artikel 6.1 EVRM, niet naar recht.

Het middel is gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden vonnis.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde vonnis.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent over aan de feitenrechter.

Verwijst de zaak naar de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel.

Dit arrest is geweest te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, de sectievoorzitters Albert Fettweis en Beatrijs Deconinck, en de raadsheren Geert Jocqué en Bart Wylleman, en in openbare rechtszitting van 28 oktober 2016 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van advocaat-generaal André Van Ingelgem, met bijstand van afgevaardigd griffier Véronique Kosynsky.

V. Kosynsky

B. Wylleman

G. Jocqué

B. Deconinck

A. Fettweis

E. Dirix

VOORZIENING IN CASSATIE

5 **Voor:** Mevrouw **M. M.**,

Eiseres tot cassatie,

10 Bijgestaan en vertegenwoordigd door Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1000 Brussel, Bergstraat 11, waar woonplaats wordt gekozen;

15 **Tegen:** De naamloze vennootschap **NV LA POSTERIE**, met maatschappelijke zetel te 9600 Ronse, Louis Pasteurlaan 13, en ondernemingsnummer 0434.691.840;

Verweerster in cassatie.

20 Aan de heren eerste voorzitter en voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de raadsheren in het Hof van Cassatie,

25 Geachte dames en heren,

Eiseres heeft de eer aan uw beoordeling het vonnis te onderwerpen dat werd
30
gevoerd door de 5de kamer van de burgerlijke rechtbank van de rechtbank van eerste
aanleg Leuven, op 9 oktober 2015, in de zaak met rolnummer 14/2358/A.

Hierna zal worden aangetoond dat het vonnis, door niet in overeenstemming met het
internationaal gewoonterecht en de verdragen waar België en de Verenigde Staten
van Amerika partij bij zijn diplomatieke immuniteit toe te kennen aan eiseres, de wet
35
schendt. Het vonnis pleegt inbreuk op de internationaalrechtelijke verplichting die
België heeft om de diplomatieke immuniteit van rechtsmacht te eerbiedigen.

De feiten en rechtspleging kunnen als volgt worden samengevat.

40 Eiseres is sinds 2002 diplomatiek ambtenaar bij de permanente delegatie van de Verenigde Staten van Amerika bij de NAVO.

Zij heeft met verweerster een huurovereenkomst gesloten (geregistreerd op 24 november 2009) voor een woning gelegen te 3080 Tervuren, Sneppenlaan 36.

45 Na beëindiging van die huurovereenkomst maakte verweerster aanspraak op be-
weerde huurachterstallen en huurschade.

Het vreedegerecht te Leuven oordeelde hierover bij vonnis van 15 juli 2014 dat hij
50 geen rechtsmacht had om de vordering van eiseres te berechten, gelet op de diplo-
matieke immuniteit van eiseres.

Tegen dat vonnis ging verweerster op 7 november 2014 in hoger beroep bij de
rechtbank van eerste aanleg Leuven.

55 De rechtbank van eerste aanleg Leuven oordeelde bij vonnis van 9 oktober 2015 dat
het hoger beroep van verweerster ontvankelijk en gegrond was.

Hoewel de rechtbank vaststelde dat eiseres diplomatiek ambtenaar was en wegens
die hoedanigheid diplomatieke immuniteit genoot, nam de rechtbank aan rechts-
60 macht te hebben om de gegrondheid van verweersters vordering te beoordelen en
verwierp zij eiseres' beroep op haar diplomatieke immuniteit.

De rechtbank veroordeelde eiseres tot betaling aan verweerster van 13.086,55 EUR,
te verhogen met de gerechtelijke interest en de gedingkosten.

65 Tegen dit vonnis voert eiseres één middel tot cassatie aan.

Cassatiemiddel

70

Geschonden wetsbepalingen:

- 75 - Artikel 12 van het Verdrag nopens de rechtspositie van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, van de nationale vertegenwoordigers bij haar organen en van haar internationale staf, gedaan te Ottawa op 20 september 1951 en goedgekeurd bij wet van 1 februari 1955 (hierna het Ottawa-Verdrag);
- 80 - De artikelen 29 en 31 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer, opgemaakt te Wenen op 18 april 1961 en goedgekeurd bij wet van 30 maart 1968 (hierna het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer), en van de regel van internationaal gewoonterecht *ne impediatur legatio*¹ daarin bevat;
- 85 - De artikelen 26 en 31 van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht en Bijlage, opgemaakt te Wenen op 23 mei 1969 en goedgekeurd bij wet van 10 juni 1992 (hierna het Weens Verdrag inzake verdragenrecht);
- 90 - Art. 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, opgemaakt te Rome op 4 november 1950 en goedgekeurd bij wet van 13 mei 1955 (hierna EVRM).

Bestreden beslissing:

95

Het bestreden vonnis oordeelt dat eiseres als attaché verbonden is aan de permanente delegatie van de Verenigde Staten van Amerika bij de NAVO en de diplomatieke voorrechten en immuniteiten geniet zoals bepaald in artikel 12 van het Ottawa-Verdrag en de artikelen 29 en 31 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer, maar oordeelt dan dat eiseres geen beroep kan doen op de diplomatieke immuniteit, op de volgende gronden:

100

105 *“7. Artikel 31 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer bepaalt dat de diplomatieke ambtenaar geniet van de immuniteit ten aanzien van de burgerrechtelijke rechtsmacht.*

8. Artikel 6, § 1 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden², ondertekend op 4 november

---

¹ In het Nederlands.: “Opdat de diplomatieke missie niet zou worden gehinderd.”

² Hierna: EVRM.

110 *1950 te Rome, goedgekeurd bij wet van 13 mei 1955, bepaalt dat eenieder bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie welke bij de wet is ingesteld.*

115

Artikel 6, § 1 EVRM waarborgt de 'toegang tot de rechter'. Iedereen moet zich voor de vaststelling van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen tot de rechter kunnen wenden.

120

Dit recht is niet absoluut. De beperkingen die er aan worden aangebracht zijn slechts verenigbaar met artikel 6, § 1 EVRM als zij een wettig doel nastreven en als er een redelijk proportioneel verband bestaat tussen de gebruikte middelen en het nagestreefd doel.³

125

De diplomatieke immuniteit waarop (eiseres) aanspraak maakt raakt de essentie van het recht op toegang tot de rechter van (verweerster). Dit is maar verantwoord indien het doel dat nagestreefd wordt in redelijke verhouding staat tot de aantasting van dit recht.

130

In de aanhef bij het Verdrag van Wenen wordt vermeld dat de diplomatieke privileges en immuniteiten niet tot doel hebben individuen te bevoordelen, maar dat zij ervoor moeten zorgen dat de diplomatieke zendingen hun taken op efficiënte wijze kunnen uitvoeren.

135

Door een procedure in te stellen in betaling van achterstallige huur en huurschade tegen een lid van de officiële staf van de Permanente Vertegenwoordiging bij de NAVO wordt de werking van de Permanente Vertegenwoordiging van de Staat die zij vertegenwoordigt of van de NAVO op geen enkele wijze in het gedrang gebracht. Rekening houdend met het doel van de diplomatieke privileges en immuniteiten is het dan ook niet redelijk verantwoord dat aan (verweerster) het recht ontzegd wordt om zich tot de rechter te wenden om betaling te vorderen van achterstallige huur en huurschade van een lid van de officiële staf van de Permanente Vertegenwoordiging bij de NAVO.

140

145

De toepassing van de diplomatieke immuniteit, zoals door (eiseres) gevraagd wordt, heeft immers tot praktisch gevolg dat aan (verweerster) elke mogelijkheid ontnomen wordt om zich tot de rechter te wenden om uitspraak te horen doen over haar recht op betaling van achterstallige huur en huurschade.

---

³ Hof Mensenrechten, arrest 23 maart 2010, Cudak t. Litouwen, <http://hudoc.echr.coe.int>

150 9. *Het feit dat de Verenigde Staten van Amerika het EVRM niet ondertekend hebben, neemt niet weg dat eenieder die onder de rechtsmacht van de Belgische Staat ressorteert aanspraak kan maken op de fundamentele rechten en vrijheden die door het EVRM worden gewaarborgd en dat de rechtbank deze rechten en vrijheden dient te verzekeren.*

155 10. *Ook bij het afsluiten van verdragen dient de Belgische Staat de rechten en vrijheden die gewaarborgd worden door het EVRM te respecteren. De Belgische Staat kan bij het afsluiten van internationale verdragen geen afbreuk doen aan deze rechten en vrijheden, zodat bij een conflict tussen de regels van het internationaal verdrag en de rechten en vrijheden zoals ge-*
 160 *waarborgd door het EVRM de rechtbank de regels van internationaal verdrag, die tot gevolg hebben dat inbreuk wordt gepleegd op deze rechten en vrijheden buiten toepassing moet laten.*

165 11. *(Eiseres) kan in casu geen beroep doen op de diplomatieke immuniteit."*

170 **Grief:** schending van art. 12 van het Ottawa-Verdrag, van de artikelen 29 en 31 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer en van de regel van internationaal gewoonterecht *ne impediatur legatio* daarin vervat, van de artikelen 26 en 31 van het Weens Verdrag inzake verdragenrecht en van artikel 6.1 EVRM.

175 1. Het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer en het Ottawa-Verdrag verbinden België en zijn niet discretionair.

180 Volgens artikel 12 van het Ottawa-Verdrag zullen ieder persoon, door een Staat welke lid is van de Organisatie aangewezen als zijn voornaamste vertegenwoordiger in de Organisatie op het grondgebied van een andere Staat welke lid is van de Organisatie, en die leden van zijn officiële staf welke in dat gebied zullen verblijven, als overeengekomen tussen de Staat welke hen heeft aangewezen en de Organisatie, en tussen de Organisatie en de Staat in welke zij zullen wonen, de voorrechten en immuniteiten genieten als worden verleend aan diplomatieke vertegenwoordigers en hun officiële staf van overeenkomstige rang.

185 Artikel 29 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer bepaalt dat de persoon van de diplomatieke ambtenaar onschendbaar is. Hij is gevrijwaard tegen elke vorm van aanhouding of vrijheidsbeneming. De ontvangende Staat behandelt hem met al de eerbied die hem verschuldigd is en neemt alle geëigende maatregelen om te verhinderen dat zijn persoon, vrijheid of waardigheid in gevaar wordt gebracht.

190 Artikel 31.1, eerste lid van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer bepaalt dat de diplomatieke ambtenaar immuniteit geniet ten aanzien van de rechtsmacht in strafzaken van de ontvangende Staat. Hij geniet eveneens immuniteit ten aanzien van de burger- en administratiefrechtelijke rechtsmacht van die Staat, met uitzondering van de in het tweede lid onder littera a) tot c) limitatief opgesomde gevallen.

195

Volgens het internationaal gewoonterecht dat vervat ligt in artikel 26 van het Weens Verdrag inzake verdragenrecht verbindt elk in werking getreden verdrag de partijen en moet het door hen te goeder trouw ten uitvoer worden gelegd.

200 Volgens het internationaal gewoonterecht dat vervat ligt in artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake verdragenrecht moet een verdrag te goeder trouw worden uitgelegd overeenkomstig de gewone betekenis van de termen van het verdrag in hun context en in het licht van voorwerp en doel van het verdrag. Artikel 31.3, littera c) van het Weens Verdrag inzake verdragenrecht bepaalt dat behalve met de context
205 ook rekening dient te worden gehouden met iedere ter zake dienende regel van het volkenrecht die op de betrekkingen tussen de partijen kan worden toegepast.

2. Te dezen heeft het bestreden vonnis verkeerdelijk de voorrechten en immuniteiten die eiseres geniet krachtens artikel 12 van het Ottawa-Verdrag en het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer terzijde geschoven. Het vonnis miskent de gevolgen van de internationaal gewoonterechtelijke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht zoals van toepassing krachtens artikel 12 van het Ottawa-Verdrag en artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer. Dit ondanks de vaststelling dat a) eiseres diplomatiek ambtenaar is krachtens het Ottawa-Verdrag en uit
215 dien hoofde geniet van de diplomatieke immuniteit zoals bepaald in artikel 31.1 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en b) het vonnis niet vaststelt dat één van de uitzonderingen op de diplomatieke immuniteit bepaald in artikel 31.1, onder a) tot c) van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer geldt.

220

Het vonnis geeft hierdoor geen uitwerking aan de diplomatieke voorrechten en immuniteiten waarop eiseres krachtens het Ottawa-Verdrag gerechtigd is.

Bij een uitlegging te goeder trouw overeenkomstig de gewone betekenis van de termen van het verdrag in hun context en in het licht van voorwerp en doel van het verdrag (artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake verdragenrecht) volgt uit artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer nochtans onmiskenbaar dat de ontvangende Staat de diplomatieke ambtenaar immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht moet verlenen, tenzij één van de erin opgesomde uitzonderingen geldt.

230

Het bestreden vonnis stelt de duidelijke inhoud van artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer terzijde op basis van een constructie opgehangen

aan het doel van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer, in strijd met de ge-
eigende uitlegging ervan overeenkomstig artikel 31 van het Verdrag van Wenen in-
235 zake het verdragenrecht.

Door te beoordelen of het instellen van een procedure in betaling van achterstallige
huur en huurschade tegen een lid van de officiële staf van de Permanente Verte-
genwoordiging bij de NAVO de werking van de Permanente Vertegenwoordiging van
240 de Staat die zij vertegenwoordigt of van de NAVO in het gedrang brengt, te beslissen
dat dat niet zo is en op die basis te oordelen dat geen beroep op diplomatieke immu-
niteit mogelijk is, miskent het vonnis de verplichting krachtens het Weens Verdrag in-
zake verdragenrecht om uitwerking te geven aan de duidelijke inhoud van de immu-
niteit van burgerrechtelijke rechtsmacht die volgt uit artikel 31.1 van het Weens Ver-
245 drag inzake diplomatiek verkeer en artikel 12 van het Ottawa-Verdrag.

De diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht vervat in artikel 31.1
van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer is een bepaling met algemene
draagwijdte, bedoeld om hinder in de uitoefening van de taak van diplomatieke ver-
250 tegenwoordiging te voorkomen, overeenkomstig de regel van internationaal gewoon-
terecht *ne impediatur legatio*.

Uitgangspunt voor de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht ver-
vat in artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer is dat een bur-
255 gerrechtelijk geding tegen een diplomatiek ambtenaar zulke hinder berokkent en
dienvolgens moet worden vermeden.

Artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer laat de hoven en
rechtbanken van de ontvangende Staat niet toe om te onderzoeken of het ontzeggen
260 van diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht in een geding tegen
een diplomatiek ambtenaar de diplomatieke vertegenwoordiging in het gedrang zou
brengen, noch is dit een relevant criterium bij de beoordeling van de toepassing van
de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht vervat in artikel 31.1
van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer.

265 Door op die basis aan eiseres het beroep op de diplomatieke immuniteit te ontzeg-
gen, miskent het vonnis artikel 12 van het Ottawa-Verdrag, de artikelen 29 en 31 van
het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer, de regel van internationaal gewoon-
terecht *ne impediatur legatio* daarin vervat, en de artikelen 26 en 31 van het Weens
270 Verdrag inzake verdragenrecht.

3. De verwijzing door het vonnis naar artikel 6.1 EVRM doet aan die vaststelling
geen afbreuk. In tegenstelling tot wat de rechtbank aanneemt, is van een strijdigheid
275 tussen artikel 6.1 EVRM en de beperkingen op de rechtsmacht die volgen uit artikel
31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer geen sprake.

280 De rechtsbescherming gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM kan aan de hoven en rechtbanken van een Staat geen rechtsmacht verlenen die zij krachtens internationale verdragen zoals het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer ontberen.

285 Net zoals het recht op toegang tot een onpartijdig gerecht inherent deel uitmaakt van de waarborgen van artikel 6.1 EVRM, moeten sommige beperkingen op de rechtsmacht van de gerechten als inherent worden beschouwd. Voorbeelden zijn die beperkingen die door de internationale gemeenschap beschouwd worden als onderdeel van de doctrine van immuniteit van rechtsmacht. Artikel 6.1 EVRM en de toegang tot de rechter erdoor gewaarborgd moeten overeenkomstig artikel 31.3, littera c) van het Verdrag van Wenen inzake verdragenrecht worden geïnterpreteerd in overeenstemming met de andere regels van het internationaal recht waarvan het deel uitmaakt, met inbegrip van die betreffende de diplomatieke immuniteit.

290 De diplomatieke immuniteit in de artikelen 29 en 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer gelden omwille van de persoon van de verweerder. Niet het gerecht, maar de verweerder is ontoegankelijk. Indien een onpartijdig gerecht besluit dat het geen rechtsmacht heeft, dan heeft de aanlegger een eerlijke behandeling (of eerder beëindiging) van zijn zaak gekregen. Dat besluit levert geen schending op van artikel 6.1 EVRM.

300 Te dezen oordeelt het vonnis dat de toepassing van de diplomatieke immuniteit zoals door eiseres gevraagd tot praktisch gevolg heeft dat aan verweester elke mogelijkheid ontnomen wordt om zich tot de rechter te wenden om uitspraak te horen doen over haar recht op betaling van achterstallige huur en huurschade. Volgens de rechtbank moeten bij een conflict tussen de regels van het internationaal verdrag en de rechten en vrijheden zoals gewaarborgd door het EVRM de regels die tot gevolg hebben dat inbreuk wordt gepleegd op deze rechten en vrijheden buiten toepassing worden gelaten.

310 Hierdoor miskent het vonnis de draagwijdte van artikel 6.1 EVRM en past het de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht verkeerdelijk niet toe, nu er van een strijdigheid van die immuniteit met artikel 6.1 EVRM geen sprake is. Het vonnis verleent dus onwettig geen uitwerking aan de waarborgen van artikel 12 van het Ottawa-Verdrag, met name de artikelen 29 en 31, in het bijzonder artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer en de regel van internationaal gewoonterecht *ne impediatur legatio* erin vervat, en schendt tegelijk artikel 6.1 EVRM.

315

4. In zover het oordeel van de rechtbank niet luidt dat de beperking die volgt uit de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht legitiem en proportioneel is en bijgevolg geen schending oplevert van artikel 6.1 EVRM, is het vonnis in ieder geval in strijd met artikel 6.1 EVRM, nu artikel 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer en de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht daarin vervat op proportionele wijze het legitiem doel dient om hinder in de uitoefening van de taak van diplomatieke vertegenwoordiging te vermijden.

320

325

Toelichting:

330 1. België heeft zowel het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer als het Ottawa-Verdrag geratificeerd, wat betekent dat België door de erin opgenomen regels over diplomatieke immuniteit gebonden is. Ook het internationaal gewoonterecht is op België van toepassing.

335 2. De Leuvense rechtbank stelt verkeerdelijk de privileges en immuniteiten waarop eiseres als diplomatiek ambtenaar krachtens art. 12 van het Ottawa-Verdrag gerechtigd is terzijde. Het veronachtzaamt de gevolgen die krachtens internationaal gewoonterecht opgenomen in art. 12 Ottawa-Verdrag en art. 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer de diplomatieke immuniteit van eiseres waarborgen. Nochtans stelt de rechtbank vast dat a) eiseres diplomatiek ambtenaar is krachtens het Ottawa-Verdrag en uit dien hoofde de diplomatieke immuniteit zoals bepaald in art. 31.1 van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en b) stelt zij niet vast dat één van de uitzonderingen op de diplomatieke immuniteit bepaald in art. 31.1, onder a) tot c) van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer geldt.

345 Bij een uitlegging te goeder trouw overeenkomstig de gewone betekenis van de termen van het verdrag in hun context en in het licht van voorwerp en doel van het verdrag (art. 31.1 van het Weens Verdrag inzake verdragenrecht) volgt uit art. 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer nochtans onmiskenbaar dat de ontvangende Staat de diplomatieke ambtenaar immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht moet verlenen, tenzij één van de erin opgesomde uitzonderingen geldt.

350

355 De Belgische gerechten moeten de duidelijke bewoordingen van de regel van diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht in art. 31.1 toepassen in overeenstemming met de uitleggingsregels in het Weens Verdrag inzake verdragenrecht (vgl. Cass. 27 mei 1971, Arr.Cass. 1971, 959).

360 *“The first duty of a tribunal which is called upon to interpret and apply the provisions of a treaty, is to endeavour to give effect to them in their natural and ordinary meaning.”*⁴ (cf. ICJ, Competence of the General Assembly for the Admission of a State to the United Nations, advisory opinion, *ICJ Reports* 1950, 8, <http://www.icj-cij.org/docket/files/9/1885.pdf>).

365

⁴ NI. vertaling: *De eerste taak van het gerecht dat de bepalingen van een verdrag moet uitleggen en toepassen bestaat erin om die bepalingen uitwerking te geven overeenkomstig hun gebruikelijke betekenis.*

De diplomatieke immuniteit in art. 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer heeft een algemene draagwijdte (cf. Cass. oktober 1984, *Arr.Cass.* 1984-85, 204, concl. E. Krings) en heeft tot doel om hinder in de uitoefening van de taak van
 370 diplomatieke vertegenwoordiging te voorkomen (cf. J. SALMON, *Manuel de droit diplomatique*, Bruxelles, Bruylant, 1994, 274; in de buitenlandse rechtspraak Court of Appeal (England and Wales) 5 februari 2015, *Reyes and Suryadi v. Al-Malki and Al-Malki*, [2015] *EWCA Civ* 32, overw. 74; Duits Grondwettelijk Hof 10 juni 1997, 2 *BvR* 1516/96, overw. 48: “*If the receiving State were allowed to have recourse against a*
 375 *diplomat through means other than those provided for in diplomatic law, the very foundations of diplomatic relations which allow the coexistence of States would be shattered. The inviolability of diplomats as one of the oldest guarantees of customary international law is the fundamental prerequisite for inter-State relationships. Therefore, all States of all cultures have, throughout history, respected the reciprocal obligations that exist for this purpose. The institution of diplomacy with all of its concomitant privileges and immunities has developed throughout centuries as an indispensable instrument of effective cooperation within the international community. This allows States, irrespective of their differing constitutional and social systems, to develop a mutual understanding and solve any disputes between them in a peaceful manner*”).⁵

De onderliggende gedachte en de premisse van de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht in art. 31 is dat een civiel geding hinder uitmaakt en bijgevolg moet worden voorkomen, overeenkomstig de regel van internationaal gewoonterecht *ne impediatur legatio* (cf. J. SALMON, *Manuel de droit diplomatique*, Bruxelles, Bruylant, 1994, 274 et seq., 325; H. FOX and P. WEBB, *The law of state immunity*, Oxford, Oxford University Press, 2015, 588).

“*Diplomats may be posted in countries hostile to their own country. The receiving state can put pressure on the sending state by harassing its diplomats. It is easy to find a pretext for suing diplomats in court and even for convicting them and sending them to prison. In order to prevent any possibility of such harassment the Vienna Conference on Diplomatic Intercourse and Immunities accepted full immunity for diplomats both from criminal and from civil jurisdiction.*” (H.G. SCHERMERS, “Diplomatic immunity in Modern International Law”, in *Reflections on International Law from the*
 395
 400

---

⁵ Nl. vertaling: *Indien het de Staat van ontvangst zou toegelaten zijn verhaal te nemen op de diplomatie door andere dan diplomatieke middelen, zou het fundament van het diplomatiek verkeer dat de statenbetrekkingen beheerst onderuit worden gehaald. De onschendbaarheid van diplomaten is één van de oudste waarborgen van het internationaal gewoonterecht en een fundamentele voorwaarde voor statenbetrekkingen. Doorheen de geschiedenis hebben staten van allerlei gezindte de wederzijdse verplichtingen geëerbiedigd die omwille van dit beginsel bestaan. De diplomatie met haar privileges en immuniteiten heeft zich doorheen de eeuwen ontwikkeld als een onmisbaar instrument van effectieve samenwerking door de internationale gemeenschap. Het laat Staten toe om, ondanks hun afwijkende constitutionele en sociale systemen, wederzijds begrip te ontwikkelen en conflicten op een vreedzame manier te beslechten.*

Low Countries: in honour of Paul de Waart, Den Haag, Martinus Nijhoff Publishers, 1998, (156) 157-158).⁶

405 Er kan nog worden verwezen naar het arrest van het Italiaanse Hof van Cassatie in de zaak Largueche t. Tancredi Fenu van 16 december 1987, 101 *ILR* 377, 378:

410 *“In accordance with unanimous Italian and foreign doctrine and case-law, diplomatic immunity is attributable directly to the diplomatic agent’s person, without any distinction as to whether the act in question relates to the agent’s private or public life.”*⁷

415 **3.** Dit standpunt wordt niet ontkracht door de verwijzingen in het vonnis naar art. 6.1 EVRM. Art. 6.1 waarborgt rechtsbescherming, maar kan geen rechtsmacht in het leven roepen die de rechter krachtens internationaal recht zoals dat in art. 31 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer niet heeft. Die situatie levert geen strijdigheid op tussen art. 6.1 EVRM en de diplomatieke immuniteit gewaarborgd krachtens art. 12 van het Ottawa-Verdrag en het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer. De Leuvense rechter heeft dit veronachtzaamd en bijgevolg in strijd met de genoemde bepalingen aan eiseres haar diplomatieke immuniteit ontzegd.

420

Er kan worden verwezen naar het oordeel van de Europese Commissie voor de Mensenrechten in de zaak Golder (nr. 4451/70, overw. 93-94):

425 *“Both parliamentary and diplomatic immunity are applicable not by virtue of the person of the plaintiff but by virtue of the person of the defendant. The obstacle is therefore on the other side: not the court, but the defendant, is inaccessible. And it is for the court to apply the corresponding limitation of its jurisdiction. The rights of access to courts does not require that courts shall*

430 *have unlimited jurisdiction. (...) Art. 6 (1) furthermore does not necessarily guarantee or require that all cases are decided on their merits. If an impartial tribunal, the court, decided that it does not have jurisdiction in a case (...),*

---

⁶ NI. vertaling: *Diplomaten kunnen op post zijn in Staten die hun eigen Staat vijandig gezind zijn. De Staat van ontvangst kan druk uitoefenen op de zendstaat door haar diplomaten lastig te vallen. Het is eenvoudig een voorwendsel te vinden om diplomaten voor de rechter te dagen en zelfs hen in de gevangenis op te sluiten. Om elke mogelijkheid van zulke hinder uit te sluiten werd te Wenen beslist om aan diplomaten immuniteit van burgerrechtelijke en administratieve rechtsmacht toe te kennen.*

⁷ NI. vertaling: *Volgens een unanieme Italiaanse en buitenlandse rechtspraak en rechtsleer moet de diplomaat immuniteit genieten, zonder onderscheid tussen wat zijn publiek en zijn privaat leven treft.*

435 *then the plaintiff has received a fair hearing “in the determination” (or rather “termination”) of his case. There is no conflict with the terms of Art. 6 (1).”*
[http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-73539"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)).⁸

Uw Hof oordeelde recent eveneens in die zin dat:

440 *“Het door het voormelde artikel 6.1 gewaarborgde recht van toegang tot de rechter zoals uitgelegd door het Europees Hof van de rechten van de mens niet tot gevolg (kan) hebben dat een Staat gedwongen wordt de regel van de uitvoeringsimmunititeit van de Staten, die ertoe strekt de optimale werking van de diplomatieke missies te verzekeren en, meer algemeen, de hoffelijkheid en de goede betrekkingen tussen soevereine Staten te bevorderen, tegen zijn wil in te negeren”* (cf. Cass. 11 december 2014, nr. C.13.0537.F, concl. Lec-
 445 lercq, <http://jure.juridat.just.fgov.be>).

450 **4.** In zover de Leuvense rechtbank niet besluit dat de diplomatieke immunititeit van burgerrechtelijke rechtsmacht legitiem en proportioneel is en bijgevolg geen schending oplevert van art. 6.1 EVRM, is het vonnis in ieder geval in strijd met art. 6.1 EVRM.

455 Immunititeit van burgerrechtelijke rechtsmacht levert uit haar aard een beperking op de toegang tot de rechter op (cf. ICJ, Jurisdictional Immunities of the State (Germany v. Italy, Greece intervening), Judgment, *ICJ Reports* 2012, 99, <http://www.icj-cij.org/docket/files/143/16883.pdf>, overw. 104).

460 Deze beperking is door het Hof Mensenrechten consequent erkend als legitiem en proportioneel, waarbij het Hof de nadruk legde op het belang van diplomatieke immunititeiten in de statenpraktijk en de goede relaties tussen staten, wat volgens het Hof de beperking op het recht op toegang tot de rechter gewaarborgd door art. 6.1 EVRM rechtvaardigt (cf. Hof Mensenrechten, *Fogarty t. Verenigd Koninkrijk*, overw. 34).

465 Deze test naar het legitiem en proportioneel karakter van de beperking op de toegang tot de rechter is volgens de rechtspraak van het Hof voor de Mensenrechten de enige die terzake doet.

---

⁸ NI. vertaling: *Parlementaire en diplomatieke onschendbaarheid gelden niet door de hoedanigheid van de aanlegger maar door die van de verweerder. Het obstakel bevindt zich aan de andere zijde: niet het gerecht maar de verweerder is ontoegankelijk. Het recht op toegang tot de rechter vereist niet dat de gerechten onbeperkte rechtsmacht genieten. Art. 6.1 EVRM waarborgt verder ook niet dat alle zaken op hun gegrondheid worden berecht. Als een onpartijdig gerecht oordeelt dat het geen rechtsmacht heeft in een zaak, dan heeft de aanlegger een eerlijke behandeling (of eerder ‘beëindiging’) van zijn zaak gekregen. Er is geen strijdigheid met de voorwaarden van art. 6.1 EVRM.*

470 Het Hof oordeelde dat art. 6.1 EVRM

475 *“cannot be interpreted in a vacuum. The Court must be mindful of the Convention’s special character as a human rights treaty, and it must also take the relevant rules of international law into account (see, among other authorities and mutatis mutandis, Loizidou v. Turkey (merits), 18 December 1996, § 43, Reports 1996-VI; Al-Adsani, cited above, § 55; and Nada v. Switzerland [GC], no. 10593/08, § 169, ECHR 2012). The Convention should so far as possible be interpreted in harmony with other rules of international law of which it forms part, including those relating to the grant of immunity to a State (the Court would add: or to an international organisation) (see Loizidou, cited above, § 43; Fogarty, cited above, § 35; Cudak, cited above, § 56; and Sabeh el Leil, cited above, § 48).*

485 *Measures taken by a High Contracting Party which reflect generally recognised rules of public international law on State immunity (the Court would add: or the immunity of international organisations) cannot in principle be regarded as imposing a disproportionate restriction on the right of access to a court as embodied in Article 6 § 1. Just as the right of access to a court is an inherent part of the fair trial guaranteed in that Article, so some restrictions on access must likewise be regarded as inherent. Examples are those limitations generally accepted by the community of nations as part of the doctrine of immunity from domestic jurisdiction, whether it concerns the immunity of a foreign sovereign State or that of an international organisation (see Fogarty, cited above, § 36, and Cudak, cited above, § 57).⁹ (cf. Hof Mensenrechten, Stichting Moeders van Srebrenica et al. t. Nederland, overw. 139, (e) and (f) en de vele verwijzingen daar opgenomen).*

495

Het besluit is dat het bestreden vonnis niet naar recht verantwoord is door te oordelen dat eiseres als diplomatiek ambtenaar van de Verenigde Staten van Amerika bij de NAVO geen beroep kan doen op de diplomatieke immuniteit van burgerrechtelijke rechtsmacht gewaarborgd door art. 12 van het Ottawa-Verdrag en het internationaal gewoonterecht vervat in art. 31.1 van het Weens Verdrag inzake diplomatiek verkeer.

500

---

⁹ Ni.: niet in een vacuüm kan worden geïnterpreteerd. Het Hof moet bedacht zijn op het karakter van het EVRM als mensenrechtenverdrag, en tegelijk de relevante regels van internationaal recht in de beoordeling betrekken (...). Het Verdrag moet zoveel als mogelijk worden geïnterpreteerd in overeenstemming met de regels van internationaal recht waarvan het deel uitmaakt, met inbegrip van die betreffende de statenimmunititeit (het Hof voegt eraan toe: die van internationale organisaties) (...). Maatregelen door een verdragsluitende staat genomen die de neerslag vormen van algemeen erkende regels van volkenrecht inzake statenimmunititeit (of immuniteit van internationale organisaties) kunnen in beginsel niet beschouwd worden als een onevenredige beperking op de toegang tot de rechter gewaarborgd door art. 6.1 EVRM. Net zoals het recht op toegang tot de rechter inherent is aan de eerlijke behandeling gewaarborgd in art. 6.1 EVRM, moeten sommige beperkingen als inherent worden beschouwd. Voorbeelden zijn die beperkingen die door de internationale gemeenschap erkend worden als onderdeel van de immuniteit van nationale rechtsmacht, of het nu de immuniteit van een vreemde staat of een internationale organisatie betreft.

505

510

Om dezen redenen,

515

Besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, voor eiseres, dat het Uw Hof behage het bestreden vonnis te vernietigen en de zaak te verwijzen naar een andere rechtbank van eerste aanleg, kosten als naar recht.

520

Brussel, 27 januari 2016

525

Voor eiseres,
Haar raadsman,

Bruno Maes

530

Bijgevoegd stuk:

Origineel van de “profisco” verklaring van de waarde van de vordering voor het vaststellen van het bedrag van het rolrecht.

535

Inventaris van meegedeelde rechtspraak en rechtsleer:

540

1. Grondwettelijk Hof (Duitsland) 10 juni 1997, 2 *BvR* 1516/96.

2. Cass. (Italië) 16 december 1987 (voltallige zitting), 101 *ILR* 377, 378.

545

3. Court of Appeal (England and Wales), 5 februari 2015, *Reyes and Suryadi v. Al-Malki and Al-Malki*, [2015] *EWCA Civ* 32.

4. H.G. SCHERMERS, "Diplomatic immunity in Modern International Law", in *Reflections on International Law from the Low Countries: in honour of Paul de Waart*, Den Haag, Martinus Nijhoff Publishers, 1998, 156.

555

NIET VERBETERDE KOPIE